

Юрій КУРИЛО

здобувач вищої освіти ОНС «Доктор філософії»
спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: **Чикуркова А. Д.**,

д-р екон. наук, професор,

завідувач кафедри менеджменту,

публічного управління та адміністрування

ЗВО «ПДУ»,

м. Кам'янець-Подільський

СИТУАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Функціонування аграрних підприємств в ринкових умовах відбувається під впливом факторів, які призводять до змін в різних економічних аспектах здійснення господарської діяльності. Незважаючи на можливі впливи, економічна діяльність підприємств представляє співвідношення ресурсів підприємства на вході і на виході, яке має відображати переваги доходної частини підприємства над витратною. Фактори впливу на економічну діяльність аграрних підприємств можна розподілити на чотири групи: соціально-економічні, техніко-економічні, регіональні та природно-географічні.

Необхідно відзначити, що всі групи факторів, в більшій або меншій мірі, впливають на формування системи управління аграрних підприємств. Але, незважаючи на це, система управління підприємств повинна забезпечувати їх гнучкість та адаптивність до конкурентного середовища ринку послуг. Формування ефективної системи управління відбувається завдяки науковими підходами, які відповідають обраній концепції управління.

Підходи в управлінні – це принципи, стилі, методи, форми і засоби управління, що склалися в основі практики, наукових знань, рівня розвитку фірми і історичних умов, що використовуються в менеджменті з певною ідеологією та наслідками. У кожного з наукових підходів своя ідеологія, свої наслідки і історичні умови розвитку. Всі вони використовуються в менеджменті

на різних рівнях професіоналізму менеджерів і персоналу, рівнях розвитку фірми, залежно від соціально-економічного і політичного устрою країни.

В теорії управління виділяють низку основних підходів до управління підприємствами, серед яких: системний, адміністративний, динамічний, інтеграційний, комплексний, функціональний, процесний, маркетинговий, кількісний, нормативний, ситуаційний, поведінковий, відтворювальний. Розглядаючи підприємства сфери послуг слід зазначити на перевагах ситуаційного підходу до формування системи управління.

Ситуаційний підхід тісно пов'язаний із системним та вважається його продовженням. Ситуаційний підхід доцільно використовувати в управлінні підприємствами, які функціонують в умовах невизначеності та постійних змін факторів впливу. На теперішній час, ситуаційний підхід вважається найбільш передовим серед підходів до управління підприємством, на основі якого відбувається максимальне урахування впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. На його основі розробляється найбільш ефективний організаційно-економічний механізм управління для забезпечення вирішення господарських проблем та досягнення конкурентоспроможності на ринку.

Сутність ситуаційного підходу полягає в адаптації управління підприємством до конкретних обставин, які на певний період часу мають великий вплив на його функціонування. Така адаптація відбувається на основі результатів «ситуаційного мислення», які допомагають управлінцям приймати рішення щодо доцільності використання тих чи інших прийомів та методів управління для досягнення поставлених економічних цілей.

Методологія ситуаційного підходу розглядається як процес, який складається з чотирьох послідовних кроків:

1. Керівник повинен бути ознайомлений із засобами професійного управління, які довели свою ефективність, розуміти процес управління, системного аналізу, методів планування та ін.

2. Кожна із управлінських концепцій і методик має як сильні, так і слабкі сторони, і керівник повинен передбачити можливі наслідки, як позитивні, так і негативні.

3. Керівник повинен вміти правильно сприймати та інтерпретувати ситуацію, тобто правильно визначити фактори, які є найбільш важливими в конкретній ситуації та який можливий ефект може відбутись при зміні однієї чи декількох змінних.

4. Керівник повинен вміти пов'язувати прийоми, які визивають найменший негативний ефект та недоліки з конкретними ситуаціями. Такі навички забезпечують досягнення цілей організації максимально ефективним шляхом в умовах існуючих обставин [3,4].

Отже, спочатку необхідно дослідити стан підприємства, оцінити існуючі моделі управління підприємством, визначити основні змінні, що впливають на підприємство, а потім вже здійснити вибір найбільш доцільних в даній ситуації методів управління. Основні змінні або ситуаційні змінні, що мають вплив на підприємство відіграють значну роль в методології ситуаційного підходу, тому що саме завдяки їх правильному вибору можливо зробити правильний вибір методу управління та застосувати його до існуючої ситуації.

Список використаних джерел:

1. Зборовська О. М. Сутність та особливості потокових процесів в логістиці: моногр. Дніпропетровськ: Дніпро, 2002. 218 с.
2. Лепа Р. Н. Ситуационный механизм принятия управленческих решений: методология, модели и методы: монография; НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. Д.: ООО «Юго-Восток, ЛТД», 2006. 308 с.
3. Федулова Л. І. Ситуаційний менеджмент: науково-методологічний аспект. К.: Науковий світ, 2007. 34 с.
4. Чикуркова А.Д. Методичні підходи до оцінювання стратегії управління персоналом підприємства. *Економіка АПК*. 2018. Вип. 2. С. 49-55.